

Pozícia SAPIE k návrhu právneho predpisu Digital Services Act

Slovenská aliancia pre inovatívnu ekonomiku je alianciou združujúcou inovatívne podniky v oblastiach, kde technologický pokrok a digitálne technológie priniesli revolúciu z hľadiska rozvoja služieb a kvality života. Výsledkom tohto faktu je výrazný záujem našich členských firiem o komentovanie navrhovaného postupu Európskej komisie v podobe Aktu o digitálnych službách (Digital Services Act), ktorý má ambíciu pomôcť dobudovať jednotný digitálny trh, zlepšovať inovačný potenciál európskych firiem a posilniť konkurencie-schopnosť Európskej únie.

SAPIE si je vedomé, že práve online svet ponúka obrovský priestor pre rast ekonomiky a životnej úrovne. V čase, kedy sa v dôsledku pandémie viaceré podniky museli presunúť do digitálneho priestoru, je potrebné, aby aj Európska únia reagovala na rastúci význam digitálneho obchodu a pripravila priaznivé regulačné prostredie tejto oblasti, kde stále existuje fragmentácia národných politik. V tomto smere vnímame pozitívne presahy v podobe základných princípov z predchádzajúcej Smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2000/31/ES, ktoré pomohli zabezpečiť rozvoj digitálneho hospodárstva v Európe za posledných dvadsať rokov.

Jedným z kľúčových miest v digitálnom priestore, ktoré umožňuje množstvu malých a stredných podnikateľov osloviť svojich potenciálnych zákazníkov, sú práve digitálne platformy. Tie priniesli dovtedy nepoznané možnosti malým podnikom a podnikateľom, aby sa dostali bližšie k zákazníkovi, ktorí majú záujem o ich tovar a služby. Rozumieme tomu, že digitálne platformy sú momentálne predmetom širokého verejného záujmu a snáh o prispôsobenie regulačného prostredia tak, aby efektívnejšie riešilo výzvy, ktoré sa v tejto oblasti objavili sa posledné roky. Zároveň však vnímame tento priestor ako trhovisko, ktoré umožňuje ekonomike fungovať a je veľmi náročné ho efektívne monitorovať bez citelného dopadu v oblastiach obchodu.

Práve preto vnímame pozitívne nastavenie režimu podmienenej sprostredkovateľskej zodpovednosti, ako aj zákaz povinného monitorovania obsahu. Rovnako vítame snahu o upresnenie mechanizmu predkladania žiadostí o odstránenie obsahu. V tomto smere vidíme priestor pre ďalšie návrhy Európskej komisie na zlepšenie nastavenia konkrétnych opatrení cez podporu dobrovoľných iniciatív kontroly obsahu vo forme tzv. princípu dobrého samaritána. Toto opatrenie by malo byť bližšie preskúmané, aby mali poskytovatelia služby istotu pri vykonávaní dobrovoľných iniciatív na kontrolu obsahu z vlastného podnetu alebo inej činnosti na presadzovanie svojich pravidiel a podmienok používania.

V tomto smere je potrebné poukázať na rôznorodosť online sprostredkovateľov, keďže tieto portály zahŕňajú drobné online platformy ako aj stredné a veľké siete poskytujúce množstvo služieb. Práve preto je nevyhnutné, aby nastavené pravidlá boli dlhodobodržateľné a zvládnuteľné aj pre malé a stredné projekty v tejto oblasti. Práve preto bude v budúcnosti kľúčové správne zadefinovanie konkrétnych povinností pre tieto platformy, aby to neoslabilo konkurenciu začínajúcich platforiem.

Kľúčovým aspektom je dopad tejto smernice na jednotlivé oblasti základných ľudských práv z hľadiska slobody podnikania, teda majetkových práv, slobodnej obchodnej výmeny,

slobody vyjadrovania v oblasti reklamy alebo prezentovania služby či produktu a následne aj slobodnej hospodárskej výmeny. V prípade, že by došlo k tlakom alebo motiváciám, aby platformy odstraňovali obsah čo najrýchlejšie a bez riadneho zváženia, došlo by k porušeniu týchto aspektov podnikateľských slobôd.

Ďalším problematickým aspektom je definovanie platforiem, na ktoré by sa širšie povinnosti mali vzťahovať. Návrh smernice sa venuje špecificky „veľkým online platformám“. Tento prístup vytvára niekoľko rizík, na ktoré by sme ako združenie inovatívnych podnikov chceli upozorniť. V prvom rade je nevyhnutné vyjasniť kritériá, ktoré budú použité pri definovaní platforiem, na ktoré by sa vzťahovali prísnejšie pravidlá. Po druhé, vytváranie separátnych pravidiel z hľadiska kontroly obsahu by mohlo viesť k presunu pochybného obsahu na alternatívne platformy, kde by bolo oveľa ťažšie zakročiť proti skutočne nelegálnemu obsahu. Tieto platformy totiž majú oveľa menej zdrojov na monitorovanie obsahu a oveľa ľahšie by mohlo dôjsť k zhoršeniu situácie z hľadiska dosiahnutia cieľov minimalizovania šírenia takéhoto obsahu. Okrem toho môžu mať asymetrické povinnosti ešte ďalší negatívny dopad v podobe zhoršovania konkurenčného prostredia. Môžu totiž motivovať malých hráčov v oblasti online platforiem, aby sa umelo vyhýbali rastu a vyhli sa tak širšiemu zoznamu povinností, zatiaľ čo veľké platformy tak prídu o konkurenčný tlak a ohrozenie dominantnej pozície zo strany takýchto hráčov.

Zároveň si uvedomujeme, že rôzne platformy nemajú rovnaký prístup ku zdrojom na naplnenie prípadného plošného sprísnenia požiadaviek kladených na všetkých hráčov na poli digitálnych služieb. Preto povinnosti, aplikované univerzálne, by mali brať ohľad na možnosti a záujmy malých hráčov, ich schopnosť riešiť prípadné porušenia efektívne a bez dopadov na kvalitu služieb, a v neposlednom rade s ohľadom na záujmy tých, ktorým tieto platformy slúžia, teda malým a stredným inovatívne orientovaným podnikom.

Radi by sme tiež zdôraznili potrebu zaistiť, že navrhované povinnosti podávať správy o transparentnosti by mali byť primerané a dostatočne flexibilné na to, aby sa im vedeli prispôbiť rôzne typy služieb, na ktoré tieto povinnosti dopadnú. Zároveň je potrebné predísť nezamýšľaným negatívnym dopadom a zneužívania tohto systému, napríklad v oblasti ochrany súkromia používateľov alebo obchodne citlivých informácií.

Popri základných právach a slobodách pre podnikateľov a univerzálne aplikovateľnom prístupe voči neželaným javom, kladie SAPIE dôraz na aspekty právnej istoty. Tá musí byť zabezpečená na jednej strane aj pre podniky využívajúce služby digitálnej ekonomiky, ako aj pre kupujúcich a samotné odvetvie digitálnych inovátorov. V tomto smere je významným aspektom práve zásada krajiny pôvodu. Táto zásada by mohla podporiť jasné pravidlá pre používateľov a poskytovateľov služieb, z hľadiska toho, ktorý štát je zodpovedný za dohľad. Práve toto je ďalším aspektom, ktorý podporuje právnu istotu a pomáha rozvíjať hospodárske aktivity ambiciózných projektov. V tomto smere však považujeme za vhodné bližšie preskúmať povinnosti uvedené v čl. 8 a čl. 9 tohto návrhu, v rámci ktorých na základe príkazu o nelegálnom obsahu musí prevádzkovateľ sprostredkovateľskej služby reagovať na podnety z ktoréhokoľvek členského štátu. Domnievame sa, že tento prístup môže vyústiť do nadmerných nákladov pre väčšinu

domácich digitálnych firiem.